

Het Dordrechts Museum toont werk van dertig kunstenaars en biedt zo een overzicht van de Nederlandse schilderkunst anno nu. Veel verschillende stijlen en maar weinig buitenwereld.

Leunen op illustere voorgangers

Henny de Lange

Vraag de jongste generatie schilders in Nederland welke kunstenaar ze bewonderen en wiens werk een inspiratiebron vormt, en de namen van grote kunstenaars uit het verleden buitelen rond.

Ina van Zyl wordt geïnspireerd door Morandi, die talrijke stillevens schilderde van vazen, potten en flessen in een beperkt aantal kleuren. Zijn werk is pretentieloos, weerloos en klein, vindt Van Zyl en dat verschaft haar rust en mentale ruimte bij het maken van haar schilderijen. Evi Vingerling laat zich beïnvloeden door het werk van kunstenaar David Hockney.

De grijze boom van Piet Mondriaan is voor Malin Persson een belangrijk uitgangspunt bij de landschappen die ze schildert. Jacco Olivier laat zich niet inspireren door een bepaald werk, maar zoekt het in een mentaliteit van een kunstenaar: het 'schildergemak' van Munch bijvoorbeeld of het monumentale van Barnett Newman.

Dertig jonge kunstenaars werden geselecteerd voor een expositie in het Dordrechts Museum over de stand van de jongste schilderkunst in Nederland. En bijna allemaal leunen ze zwaar op illustere voorgangers. Slechts een enkeling laat zich inspireren door het alledaagse leven.

Zo is het woekerende onkruid op de muur van zijn atelier een bron van fascinatie voor Koen Delaere. Het contrast tussen die strakke, geometrische muur en het organische blad lees je ook uit zijn abstracte schilderijen.

Natuurlijk ligt het voor de hand dat jonge schilders goed kijken naar het werk van hun voorgangers, of het nu gaat om Caravaggio, Francisco Goya, Martin Kippenberger of René Daniëls. Daar valt ook veel van te leren. Maar wat doen ze daar vervolgens mee? Leidt het tot de drang om toch iets nieuws toe te voegen aan de rijke schilderkunstige traditie? Of vragen jonge kunstenaars zich vooral af hoe ze nog origineel en vernieuwend werk kunnen maken na alles wat er al geschilderd is?

De tentoonstelling belooft een representatief overzicht van Nederlandse schilders onder de veertig jaar. Het is geen top-30, waarschuwen de samenstellers, die zich realiseren dat over elke selectie valt te twisten.

Het resultaat is een breed palet aan stijlen van zowel kunstenaars die al doorgebroken zijn en (nog) onbekende namen. Waarbij opvalt dat kunstenaars als Tjebbe Beekman, Iris Kensmil en Ina van Zyl niet voor niets al naam hebben gemaakt. Hun werk springt er meteen uit. Al zijn er ook genoeg verrassingen onder de minder bekende kunstenaars. Om er een paar te noemen: Malin Persson, Koen Delaere, Frans Weismann en Helen Verhoeven.

Afgaand op dit overzicht laat het gros van deze generatie zich weinig gelegen liggen aan wat er in de buitenwereld gebeurt. Hun schilderijen zijn doordrenkt van hun interpretatie van beroemde voorgangers en de gevoelens die ze daarbij hebben, vermengd met persoonlijke ervaringen. Niet verkeerd maar tot opzienbarend werk leidt het niet.

Helen Verhoeven, zonder titel (2011). De Gipsformerei in Berlijn met duizenden fragmenten en duplicaten van beelden uit de geschiedenis van de mensheid is een belangrijke inspiratiebron voor Helen Verhoeven.

Geforceerd op zoek gaan naar vernieuwing of een maatschappelijke thematiek is geen issue voor deze generatie. Of zoals Koen Delaere het haast verontschuldigend formuleert: "Je mag het best eens eerder gezien hebben, maar waar het werkelijk om draait is dat je er niet omheen kunt."

Natuurlijk kun je niet heen om de rijke traditie van de schilderkunst. Maar kijk ook eens door de ramen van het atelier. Inspiratie volop, zou je zo denken. Maar nee, voor deze jonge garde is de kunst(geschiedenis) zelf vaak het onderwerp geworden. Thomas Raat gaat daarin zover dat hij in zijn werk de 'grammatica van de schilderkunst' onderzoekt.

Het traditionele schilderen met verf heeft hij tien jaar geleden al losgelaten, omdat hij dat niet meer zinzig vindt. Hij schildert met plakplastic waarmee hij de handeling van schilderen kan nabootsen door bijvoorbeeld laag over laag te werken.

Als apotheose van deze expositie maakte Gijs Frieling een reusachtig schilderij, waarin de bezoeker de voorkeuren en inspiratiebronnen van alle deelnemende kunstenaars nog eens kan terugzien. Een lesje kunstgeschiedenis is nooit weg, maar bij de jongste generatie schilders verwacht je toch wel iets meer reuring en engagement.

Alleen Tjebbe Beekman haakt overtuigend in op de actualiteit met zijn schilderijen van een naargeestige beursvloer met tientallen flakkerende beeldschermen en een met satelietschotels bezaaide gevel van een groezelig flatgebouw.

What's up? De jongste schilderkunst in Nederland, t/m 15 april in Dordrechts Museum, www.dordrechtmuseum.nl.

Natuurlijk kun je niet heen om de rijke traditie van de schilderkunst, maar kijk ook eens door de ramen van het atelier – inspiratie genoeg zou je zo denken

Marie Aly, 'Zwei prächtige Brüder' (2008). Aly wil de mensen die ze schildert een karakter meegeven. Daarom beeldt ze de gelaatsuitdrukking bijna overdreven realistisch af, wat doet denken aan de Middeleeuwse schilder Grünewald. Ook haar onderwerpen zijn geïnspireerd op de Middeleeuwse schilderkunst, van Duitse meesters als Dürer en Cranach.